

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA
ARKUSZA II Z HISTORII**

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie wszystkich zadań z arkusza II można uzyskać maksymalnie 50 punktów (za rozwiązanie zadań związanych z analizą źródeł [zadania 41. – 59.] 30 punktów i za zadanie rozszerzonej odpowiedzi [zadanie 60.] 20 punktów)
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadanie otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadania 41. – 59. – zadania związane z analizą źródeł wiedzy historycznej – 30 punktów

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
			Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
Numer zadania	Części zadania			
41.		Władca uważał się za namiestnika boskiego, za syna bogów. Wystarczy określenie – syn boski.		1 pkt
42.		Możliwe odpowiedzi: - Ramzes III wysoko oceniał swoje panowanie, ponieważ postępował we właściwy (należyty) sposób. - Panowanie Ramzesa przyniosło pozytywne skutki. Do przyznania punktu konieczne jest uwzględnienie w odpowiedzi jednej informacji.		1 pkt
43.		Polityka Oktawiana Augusta okazała się skuteczna. Argumenty możliwe do użycia przez odpowiadającego, np.: - polityka okazała się skuteczna, gdyż Oktawian zdobył władzę		1 pkt

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
		uświęcał władzę Karola poprzez ceremonię koronacji. Punktacja: 1 punkt – za podanie przynajmniej dwóch zobowiązań władcy 1 punkt – za podanie przynajmniej dwóch zobowiązań papieża.		
47.		Nawiązał poprzez tytułaturę (tytuł cesarza i Augusta). 1 punkt za podanie sposobu (tj. przyjęcie tytułatury) lub za wymienienie obu tytułów.		1 pkt
48.		Einhard myślał o cesarzach wschodnio-rzymskich, (bizantyjskich).		1 pkt
49.		Cesarze bizantyjscy uważali, że mają wyłączne prawo do tytułu cesarza, są jedynymi spadkobiercami Cesarstwa Rzymskiego i dlatego widzieli w Karolu Wielkim uzurpatora. Do zaliczenia odpowiedzi i przyznania 1 punktu konieczne jest zaznaczenie uznawania przez cesarzy wschodnio-rzymskich (bizantyjskich) własnego prawa do wyłączności tytułu cesarza.		1 pkt
50.		Wierzono, że król może uzdrawiać; ma dar uzdrawiania pewnych chorób przez dotknięcie ręką. Tytuł np.: <i>Król uzdrowiciel</i> , <i>Król opiekun cierpiących</i> . Za poprawny tytuł - 1 punkt.		1 pkt
51.		Możliwe do podania <u>rodzaje argumentów</u> : - <u>cechy osobowe Kazimierza jako człowieka</u> (np. umiłowanie pokoju, sprawiedliwość) - <u>dokonań króla</u> : w dziedzinie prawodawstwa, gospodarki, zapewnienie ładu wewnętrznego, spokoju i bezpieczeństwa poddanych - <u>odwołania religijne</u> (boskie pochodzenie władcy, porównanie jego dokonań do osiągnięć Salomona). Punktacja: - za podanie obu rodzajów argumentów bez przykładów – 1 punkt - za podanie jednego rodzaju argumentu z przykładem – 1 punkt - za podanie dwóch rodzajów argumentów z przykładami – 2 punkty.		2 pkt
52.		Insygnia władzy królewskiej przedstawione na pieczęci Kazimierza Wielkiego to: berło, jabłko królewskie		1 pkt

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
		i korona. Za wymienienie dwóch insygniów władzy spośród wyżej podanych 1 punkt.		
53.		Cechy władcy suwerennego, zdaniem J. Bodina: - niezależność od innych władców (nie może podlegać żadnym innym monarchom) - możliwość stanowienia praw (sam ustanawia prawa i jest ponad prawem) - zdolność do rozkazywania ludziom (poddani zobowiązani są wobec niego do bezwzględnego posłuszeństwa) Punktacja: za podanie jednej cechy – 1 punkt, zdający ma podać dwie cechy, aby otrzymać 2 punkty.		2 pkt
54.		Absolutną władzę króla ograniczają prawa boskie i prawa natury (ludzkie, powszechnie uznawane). Do zaliczenia 1 pkt konieczne jest wskazanie zarówno praw boskich, jak i naturalnych.		1 pkt
55.	A.	Elementy wspólne: Obaj autorzy uważają, że: - władza pochodzi od Boga, [władca jest sługą, zastępcą Boga na ziemi (Bossuet), obrazem Boga na ziemi (Bodin)] - poddani mają władcy oddawać cześć (winni są mu posłuszeństwo).	1 pkt za wskazanie obu cech wspólnych	2 pkt
	B.	Elementy różne: Bossuet nie stawia władcy żadnych ograniczeń w odróżnieniu od Bodina (nie wskazuje na żadne ograniczenia władzy monarchy).	1 pkt za wskazanie różnicy	
56.		Posągi Oktawiana Augusta i Ludwika XIV – podobnie jak posąg Apolla promienieją boskością – spełniały rolę propagandową; przypominały o boskim pochodzeniu władcy. Za wskazanie aspektu boskości 1 punkt.		1 pkt
57.		Zasady: - oddanie swej wolności władcy/zgromadzeniu- zbiorowej osobie (zrzeczenie się swej wolności) - osobiste zobowiązanie każdego człowieka do całkowitego podporządkowania się władcy/zgromadzeniu-zbiorowej osobie - uznanie nieomyślności władcy/zgromadzenia-		2 pkt

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
		<i>zbiorowej osoby.</i> Punktacja: za jedną zasadę – 1 punkt.		
58.	A.	Zarówno w tekście, jak i na ilustracji ciało Lewiatana to społeczeństwo zespolone ze swym władcą w jedną osobę (całość). Punktacja: za utożsamienie Lewiatana ze społeczeństwem zjednoczonym z władcą – 1 punkt.	1 pkt	4 pkt
	B.	Insygnia władzy na ilustracji: korona, miecz, pastorał. Wyjaśnienie symbolicznego znaczenia: - korona jest symbolem suwerenności, władzy monarszej, potęgi - miecz jest symbolem władzy świeckiej (państwowej), siły, walki - pastorał – symbol władzy duchownej (przywództwa duchowego), także symbol opieki nad ludźmi. Punktacja: - za wymienienie z wyjaśnieniem znaczenia jednego z insygniów – 1 punkt. [wyjaśnienia znaczenia insygniów powinny być zbliżone do podanych w modelu odpowiedzi] Uwaga: za wymienienie wszystkich insygniów władzy bez omówienia – 1 punkt	3 pkt	
59.		Główne cechy władcy to: gospodarność, opiekuńczość, mądrość, sprawiedliwość, hojność, waleczność, uczciwość, majestatyczność, odwaga. Punktacja: - za poprawne podanie dwóch cech - 1 punkt - za poprawne podanie trzech cech - 2 punkty.		2 pkt

Zadanie 60. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi – 20 punktów

Temat I.

Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
I poziom : Zdający umieścił temat w czasie – podał wybrane przez siebie cezury (np. 1815-1905). Skoncentrował się na opisie monarchii rosyjskiej, podał kilka jej cech. Temat ujął statycznie, bez charakteryzowania przemian, którym podlegała monarchia w Rosji.	1-5
II poziom: Zdający poszerzył zakres tematyczny pracy, dostrzegł pewne etapy w dziejach Rosji w XIX w. Podjął próbę charakterystyki sytuacji społecznej i ekonomicznej w Rosji. Podjął próbę wskazania czynników, które wpłynęły na odmiennosc dziejów Rosji na tle innych monarchii europejskich w XIX w.	6-10
III poziom: Zdający wskazał ważne momenty zwrotne w dziejach monarchii rosyjskiej (np. odwilż posewastopolska). Dokonał dynamicznej charakterystyki rozwoju wydarzeń w Rosji. Potrafił skonfrontować monarchię rosyjską z innymi monarchiami europejskimi – uchwycił podobieństwa i różnice (w różnych dziedzinach życia społecznego). Podjął próbę oceny zjawiska.	11-15
IV poziom: Zdający wszechstronnie zanalizował monarchię rosyjską w XIX w. Dostrzegł odmiennosc jej losów od innych monarchii europejskich. Powiązał system polityczny z problematyką społeczną i ekonomiczną. Sformułował uzasadnioną ocenę wydarzeń, uwzględniającą następstwa sytuacji politycznej i społecznej Rosji w XIX w. dla dalszych losów tego państwa. Potrafił odnieść się do przeczytanych lektur.	16-20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również: poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.

Temat II.

Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
I poziom : Zdający poprawnie umieścił temat w czasie. Przedstawił kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat; podał kilka, nie zawsze powiązanych, przyczyn i skutków omawianych wydarzeń.	1-5
II poziom: Zdający wyjaśnił cezury. Poprawnie przedstawił formy ustrojowe państwa francuskiego w omawianym okresie – podjął próbę omówienia przyczyn przemian ustrojowych państwa francuskiego i dostrzegł związki przyczynowo - skutkowe.	6-10
III poziom: Zdający scharakteryzował poszczególne formy ustrojowe państwa francuskiego i uwzględnił kontekst wewnętrzny. Dostrzegł międzynarodowy aspekt tych wydarzeń. Podjął próbę oceny charakteryzowanych wydarzeń.	11-15
IV poziom: Zdający wszechstronnie ukazał przemiany ustrojowe we Francji w analizowanym okresie. Przedstawił i ocenił przyczyny przemian ustrojowych państwa francuskiego, w tym ich wpływ na wydarzenia europejskie. Przedstawił przemyślane i uzasadnione wnioski końcowe. Potrafił odnieść się do przeczytanych lektur.	16-20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również: poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.